

NATURVÄRDE SINVENTERING

komplettering

E20 Faunapassager Hasslerör-Vallsjön, Mariestad
och Gullspång kommun, Västra Götaland län

Version 2, 2025-08-29

Uppdragsgivare

Trafikverket

Uppdragsgivarens kontaktperson

Kristina Balot

Tel. 0706 06 50 68

kristina.balot@trafikverket.se

Uppdragstagare

Rådhuset Arkitekter AB

Box 114

451 16 Uddevalla

Tel. 0522-65 66 67

radhuset.se

Uppdragsansvarig: Maria Andersson, landskapsarkitekt

maria@radhuset.se

Inventering och rapport: Anna Dahlén, ekolog

anna.dahlen@radhuset.se

Kvalitetsgranskning: Kalle Edlund, ekolog

Uppdragsnummer: P2408-001

Titel

Naturvärdesinventering, komplettering. E20 Faunapassager Hasselrör-Vallsjön, Mariestad och Gullspång kommun, Västra Götalands län. Version 2, 2025-08-29

Omslagsbild

Sågbäcken med strandskog

Foton i rapporten

Alla foton är från inventeringsområdet och har tagits vid inventeringen den 2025-06-10.

Innehållsförteckning

1	Inledning.....	5
1.1	Bakgrund.....	5
1.2	Uppdraget.....	5
2	Metoder och genomförande.....	6
2.1	Naturvärdesinventering (NVI).....	6
2.2	Värdearter.....	7
2.3	Invasiva främmande arter	8
2.4	Artskyddsförordningen	9
	Strikt skyddade arter – arter upptagna i EU:s naturvårdsdirektiv	10
	Nationellt fridlysta arter.....	10
2.5	Rödlistan	10
2.6	Genomförande.....	11
	Kartläggningstyp, omfattning och tillvägagångssätt	11
	Förstudie	11
	Tidsperiod och utförande personal.....	12
	GIS och fältdatafångst	12
	Begränsningar och osäkerheter	12
	Leveransinformation	12
3	Resultat	13
3.1	Allmän beskrivning av inventeringsområdet.....	13
	Inventeringsområdets läge	13
	Beskrivning	13
3.2	Sammanfattande redovisning av vattensystem	13
3.3	Skyddad natur och övrig känd kunskap om området.....	14
3.4	Redovisning av rödlistade och fridlysta arter kända sedan tidigare....	14
3.5	Resultat naturvärdesinventering	15
	Naturvärdesbiotoper.....	15
	Arter	15
	Värdeelement och generellt skyddade biotopskyddsområden	16
4	Referenser	17
	Bilaga 1 – Kartor med resultat per delområde	18
	Bilaga 2 – Naturvärdesbiotoper	24

Sammanfattning

Rådhuset Arkitekter AB har på uppdrag av Trafikverket genomfört en kompletterande naturvärdesinventering av 21 småtor inom 12 delområden längs en cirka 20 km lång sträcka av E20 mellan Hasslerör och Vallsjön i Mariestads och Gullspångs kommuner. Resultatet ska användas vid framtagande av vägplan för faunaåtgärder och faunapassager i syfte att underlätta för djuren att passera väg E20.

Naturvärdesinventeringen har genomförts enligt Svensk Standard (SIS 2023) med detaljeringsgrad detalj och med tilläggen detaljerad redovisning av artförekomst, fördjupad inventering av värdeelement, generellt skyddade biotopskyddsmiljöer och invasiva främmande arter.

Inventeringsområdet utgörs till största del av vägkanter och mindre ytor intill E20 vilka utgörs av jordbruksmarker (främst åker), skogsmark, hyggen, igenväxningsmark, brynmiljöer och mindre vattendrag.

Delområdena karaktäriseras av sparsamma naturvärden och biotopvärden. Sju naturvärdesbiotoper har avgränsats inom delområdena vilka har bedömts innehålla naturvärdesklass 3, påtagligt naturvärde och naturvärdesklass 4, visst naturvärde. Bedömningen för en av dessa naturvärdesbiotoper (anlagd våtmark) är preliminär på grund av att våtmarken har potential att hysa groddjur. Byggandet av viltuthoppet bedöms inte påverka våtmarken och därmed behöver inte förekomst av groddjur undersökas vidare.

Inom fyra naturvärdesbiotoper har rödlistade och fridlysta arter registrerats vilka utgörs av ask (EN), skogsalm (VU), svinrot (NT) och grönvit nattviol (ASF 8§).

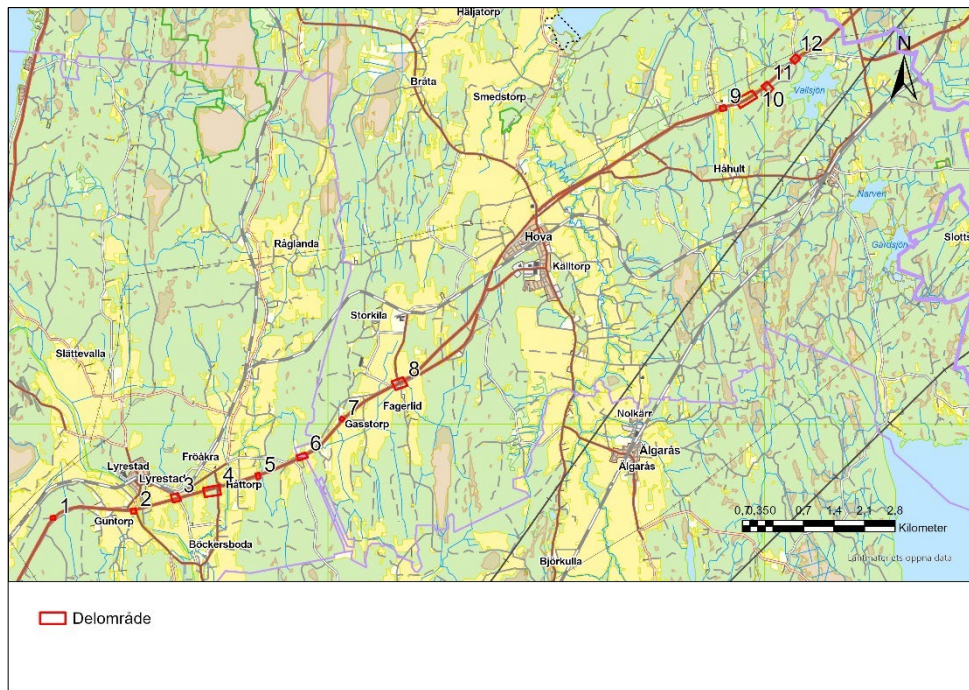
Fyra värdeelement har noterats av vilka ett öppet dike och ett odlingsröse omfattas av det generella biotopskyddet. Övriga två utgörs av ett grovt träd (asp) samt ett blommande träd (sälge) som har viktiga värden för bland annat insekter, fåglar och andra organismer.

Inom eller i anslutning till flera av delområdena har de invasiva arterna blomsterlupin och kanadensiskt gullris observerats

1 Inledning

1.1 Bakgrund

Trafikverket utreder åtgärder för fauna för att minska viltolyckorna längs en sträcka av E20 mellan Hasslerör och Vallsjön inom Mariestads och Gullspåns kommuner i Västra Götalands län. Åtgärderna innefattar nystängsling, komplettering av stängsling, viltuthopp, färister, torrtrummor, skogsinfarter och åkerinfarter. 21 småtytor inom 12 delområden ingår i utredningen (figur 1, tabell 1)

Figur 1. Översiktskartan visar vägsträckan längs E20 med 12 delområden med småtytor som utreds för faunaåtgärder.

Tabell 1.

Id nr	Delområde	Id nr	Delområde
1	Hjortemossen-Stenhagen	7	Gasstorp
2	Lyrestad	8	Nolgården
3	Lindås	9	Bahult
4	Hovmantorp-Backa	10	Laggåsen
5	Hattorp	11	Ladfallet
6	Högbrona-Otterslätten	12	Tubberud

1.2 Uppdraget

På uppdrag av Trafikverket har Rådhuset Arkitekter AB utfört en kompletterande naturvärdesinventering längs vägsträckan inom de småtytor som utreds för faunaåtgärder. Naturvärdesinventeringen har genomförts enligt Svensk Standard (SIS, 2023).

2 Metoder och genomförande

2.1 Naturvärdesinventering (NVI)

Naturvärdesinventeringen har utförts enligt SIS standard SS 199000:2023 (SIS, 2023) och metoden finns beskriven i sin helhet i standarden.

En NVI ger ett underlag som beskriver ett kartläggningsområdes betydelse för biologisk mångfald. I en NVI ingår kartläggning, beskrivning och värdering av landskapsområden och biotoper med särskild betydelse för biologisk mångfald, så kallade naturvärdesbiotoper. Naturvärdesbiotoper tilldelas en naturvärdesklass genom naturvärdebedömning. Naturvärdebedömning är en process där biotopernas betydelse för biologisk mångfald bedöms med stöd av artvärde och biotopvärde. Utifrån fastställt biotopvärde och artvärde kan naturvärdesklassen utläsas med hjälp av standardens matris för sammanvägd naturvärdebedömning (figur 2).

Artvärde	Mycket högt	Mindre troligt utfall	Mindre troligt utfall	Högt naturvärde	Högsta naturvärde	
	Högt					
	Påtagligt	Mindre troligt utfall	Påtagligt naturvärde		Högt naturvärde	
	Visst	Visst naturvärde		Påtagligt naturvärde	Mindre troligt utfall	
	Lågt	Ej naturvärde	Visst naturvärde	Mindre troligt utfall	Mindre troligt utfall	
		Lågt	Visst	Påtagligt	Högt	Mycket högt
		Biotopvärde				

Figur 2. Matrisen visar hur en sammanvägd naturvärdebedömning genomförs med hjälp av ett fastställt biotopvärde och artvärde som resulterar i en naturvärdesklass. Källa: SS199000:2023.

Biotopvärdet bedöms utifrån förekomsten av biotopkvaliteter och dessa biotopkvaliteter används för att bedöma vad det är för biotop, hur vanlig, sällsynt eller hotad den är, dess ekologiska funktion och dess tillstånd.

Artvärdet bedöms utifrån bedömningsgrunderna värdearter eller organismsamhällen (artdiversitet och värdefulla organismsamhällen). Vid användning av

bedömningsgrunden värdearter, som är arter som har särskild betydelse för biologisk mångfald eller indikerar att området där den förekommer har särskild betydelse för biologisk mångfald, bedöms arternas signalvärde (artens styrka som indikator på naturvärde) och mängd (artantal och abundans). Värdearter omfattar fridlysta arter, rödlistade arter, typiska arter och signalarter.

De inventerade biotopernas betydelse för biologisk mångfald beskrivs genom att tilldela dem olika naturvärdesklasser, se tabell 2. Klasserna innebär en rangordning av biotopernas betydelse för att upprätthålla mångfald inom arter, mellan arter och av ekosystem.

Tabell 2. Tabellen visar en sammanställning av NVI-Standardens fyra naturvärdesklasser. Källa: SS199000:2023

Naturvärdesbiotoper	Högre naturvärde	
	Högsta naturvärde Naturvärdesklass 1	Mycket stor särskild betydelse för biologisk mångfald Omfattar biotoper som har god överensstämmelse med ett referenstillstånd för naturliga ekosystem. Innehåller mycket goda livsmiljöer för naturvårdsarter och nästan alltid med inslag av rödlistade och hotade arter. Områden med högsta naturvärde är särskilt viktiga värdekärnor för biologisk mångfald i en nationell och regional grön infrastruktur. Varje enskilt område med denna naturvärdesklass bedöms vara av särskild betydelse för att upprätthålla biologisk mångfald på nationell eller global nivå.
	Högt naturvärde Naturvärdesklass 2	Stor särskild betydelse för biologisk mångfald Omfattar biotoper som har väsentliga kvaliteter, typiska för naturliga ekosystem. Innehåller goda livsmiljöer för naturvårdsarter, ofta med inslag av rödlistade och hotade arter. Områden med högt naturvärde är värdekärnor för biologisk mångfald i en nationell och regional grön infrastruktur. Varje enskilt område med denna naturvärdesklass bedöms vara av särskild betydelse för att upprätthålla biologisk mångfald på regional eller nationell nivå.
	Påtagligt naturvärde Naturvärdesklass 3	Påtaglig särskild betydelse för biologisk mångfald Omfattar biotoper som har typiska kvaliteter för naturliga ekosystem men som kan vara delvis påverkade eller saknar längre kontinuitet och därför inte uppfyller kriterier för naturvärdesklass 1 eller 2. Innehåller oftast livsmiljöer för naturvårdsarter. Bidrar till en nationell och regional grön infrastruktur för biologisk mångfald. Den totala arealen av dessa områden har särskild betydelse för att bevara biologisk mångfald i Sverige. Enskilda områden kan lokalt ha stor särskild betydelse för biologisk mångfald där landskapet i övrigt är påverkat och har brist på biologisk mångfald.
	Visst naturvärde	
	Visst naturvärde Naturvärdesklass 4	Viss särskild betydelse för biologisk mångfald Omfattar biotoper med vissa kvaliteter av betydelse för biologisk mångfald. Kan innehålla livsmiljöer för naturvårdsarter. Bidrar till grön infrastruktur för biologisk mångfald åtminstone på lokal nivå. Den totala arealen av dessa områden har viss särskild betydelse för att bevara biologisk mångfald i Sverige. Enskilda områden kan lokalt ha särskild betydelse för biologisk mångfald där landskapet i övrigt är påverkat och har brist på biologisk mångfald.

2.2 Värdearter

En värdeart är särskilt lämplig att använda vid naturvärdesbedömningar genom att den själv är ovanlig, rödlistad eller fridlyst, genom att den indikerar att ett område har särskild betydelse för biologisk mångfald eller genom att den i sig självt har särskild betydelse för biologisk mångfald. Värdeart används ibland synonymt med begreppet naturvårdsart. Naturvårdsarter är dock inte alltid användbara som stöd för en naturvärdesbedömning då vissa är vanliga och allmänt spridda utan särskilda krav på sin miljö. Exempel på artyper som räknas som värdearter är:

- Fridlysta (artskyddsförordningen 2007:845)
- Rödlistade (NT, VU, EN och CR) (SLU Artdatabanken 2020)
- Nyckelarter som formar livsmiljöer av värde för sin omgivning
- Signalarter som indikerar områden av betydelse för biologisk mångfald.
- Ängs- och betesmarksindikatorer (Jordbruksverket 2017)

Förekomster av värdearter inom naturvärdesbiotoper uppskattas till mängd genom följande skala:

- Mycket betydelsefulla förekomster
- Betydelsefulla förekomster
- Måttliga förekomster
- Sparsamma förekomster

Förekomsten av värdearter kommer att eftersökas och noteras så noga att det kan redovisas vilka arter som hittats inom respektive naturvärdesbiotop. En total artlista avseende värdearter kommer att sammanställas.

2.3 Invasiva främmande arter

Förordning (EU) nr 1143/2014 om förebyggande och hantering av introduktion och spridning av invasiva främmande arter är utgångspunkten för regleringen av invasiva främmande arter. På EU-förteckningen (unionsförteckningen) över invasiva främmande arter listas de arter som bedöms ställa till med störst skada för biologisk mångfald inom EU och som därför behöver förbjudas i alla EU:s medlemsländer (Naturvårdsverket 2025).

SLU ArtDatabanken har tagit fram en riskklassificerad lista över främmande arter som redan finns i Sverige eller i våra närområden. Arbetet omfattar ett tusental arter och har genomförts med en metod som uppskattar ekologisk effekt och invasionspotential (SLU ArtDatabanken 2025). Metodens resultat presenteras med fem kategorier (se även figur 3):

SE: Mycket hög risk

Arter med hög invasionspotential och stor ekologisk effekt som riskerar att ha stor negativ påverkan på inhemsk biologisk mångfald.

HI: Hög risk

Arter med olika kombinationer av hög invasionspotential och stor ekologisk effekt som bedöms kunna orsaka betydande skada på naturen, men som inte bedöms hamna i kategorin Mycket hög risk.

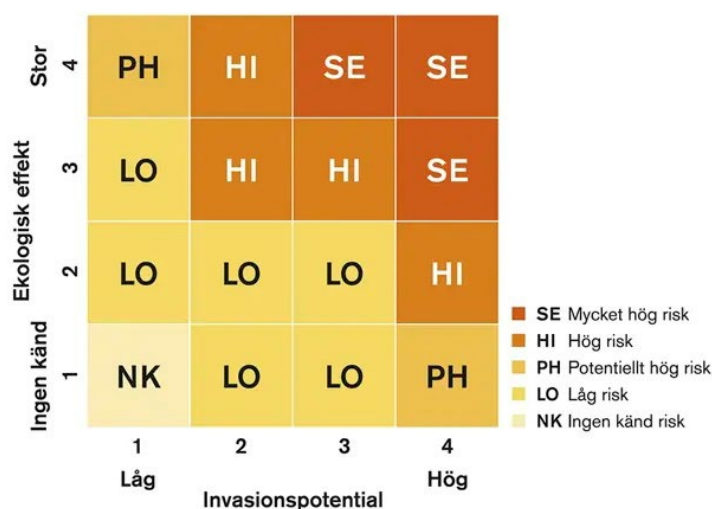
PH: Potentiellt hög

Arter med hög invasionspotential och ingen känd ekologisk effekt, samt arter med låg invasionspotential och stor ekologisk effekt (nedre högra och övre vänstra hörnet i Figur 1).

LO: Låg risk

Arter som inte bedöms ha vare sig hög invasionspotential eller stora ekologiska effekter. De saknar förmåga att etablera sig i större skala eller så utgör de inget större hot mot svensk biologisk mångfald.

NK- Ingen känd risk

Figur 2. Matrisen visar riskutfallet för en främmande art; Ju större förmåga en främmande art har att etablera sig och samtidigt påverka sin omgivning så att den ändrar förutsättningar negativt för inhemska arter, desto större riskutfall får den (SLU ArtDatabanken 2025).

Trafikverkets dokument TDOK 2015:0469, "Invasiva arter som ska bekämpas" ska tillämpas.

2.4 Artskyddsförordningen

Alla vilda fåglar, groddjur, kräldjur, orkidéer, fladdermöss samt vissa utpekade växter och djurarter är fridlysta genom artskyddsförordningen (ASF). I artskyddsförordningen inkluderas både arter upptagna i EU:s naturvårdsdirektiv (Fågeldirektivet och Art- och habitatdirektivet) (bilaga 1 i ASF) samt de nationella fridlysta arterna (bilaga 2 i ASF). Artskyddsförordningen innehåller regler över hur de fridlysta arternas överlevnad ska säkras. Reglerna för arterna ser olika ut beroende på hur arten är skyddad. Nedan redovisas de olika skydden.

Strikt skyddade arter – arter upptagna i EU:s naturvårdsdirektiv

Vilda fåglar samt arter som är listade i förordningens bilaga 1 med beteckningen n eller N har ett utökad skydd i enlighet med art- och habitatdirektivet. Detta skydd regleras via följande:

- 4§ ASF (fåglar) För dessa arter är det förbjudet att fånga eller döda djur samt att förstöra, skada eller bortföra bon och ägg. Det är även förbjudet att störa arterna på ett sådant sätt att det försvårar för arternas möjligheter att bibehålla populationen på en tillfredsställande nivå samt möjligheten att återupprätta populationen till den nivån.
- 4a§ ASF (andra djur än fåglar) För dessa arter är det förbjudet att fånga eller döda djur, störa djur (särskilt under djurens parnings-, uppfödning-, övervintrings- och flyttperioder), förstöra eller samla in ägg i naturen, och skada eller förstöra djurens fortplantningsområden eller viloplats.

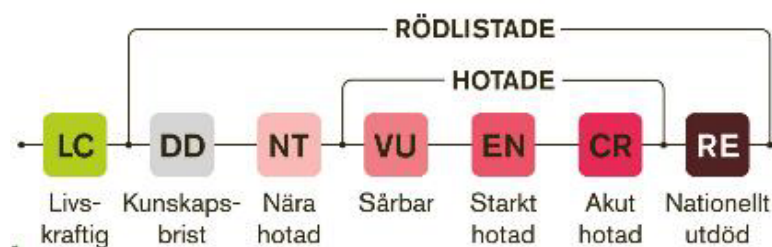
Nationellt fridlysta arter

Arter som är listade i förordningens bilaga 2 är nationellt fridlysta och deras skydd regleras via följande:

- 6§ ASF (kräddjur, groddjur, ryggradslösa djur) För dessa arter är det förbjudet att döda, skada, fånga eller på annat sätt samla in exemplar och ta bort eller skada ägg, rom, larver och bon.
- 8–9§ ASF (kärlväxter, mossor, lavar, svampar och alger) För dessa arter är det förbjudet att plocka, gräva upp eller ta bort eller skada frön eller andra delar av växten.

2.5 Rödlistan

Den svenska rödlistan är en lista över arter och deras hotstatus i Sverige (figur 4) (SLU Artdatabanken 2020). Listan baseras på en bedömning av enskilda arters risk att dö ut från landet. Bedömningen görs utifrån internationellt vedertagna kriterier som baseras på flera olika riskfaktorer. Rödlistan är ett viktigt verktyg inom naturvården vid exempelvis bedömning av konsekvenser av planerad exploatering.

Figur 4. Figuren visar en sammanställning av de olika kategorierna i Rödlistan (SLU Artdatabanken 2020).

2.6 Genomförande

Kartläggningstyp, omfattning och tillvägagångssätt

En NVI utförs enligt olika så kallade kartläggningstyper med de tre detaljeringsgraderna; detalj, medel och översikt. Detaljeringsgraden anger hur noggrant inventeringsområdet ska genomsökas, hur små naturvärdesbiotoper som ska identifieras och vilka naturvärdesklasser som är obligatoriska. Naturvärdesklass 4 är obligatorisk i detaljeringsgrad detalj och tillägg i detaljeringsgrad medel och översikt.

Naturvärdesinventeringen har genomförts enligt Svensk Standard (SIS 2023a, 2023b) med följande kartläggningstyper och tillägg:

10.5.2. Detalj. Alla biotoper med särskild betydelse för biologisk mångfald ska identifieras oavsett storlek. Områden som är <100 m² får redovisas som värdeelement.

14.7.3 Tillägg – detaljerad redovisning av artförekomst. Detta tillägg innebär att värdearter registreras så att fyndplatsen kan redovisas med koordinater. Registreringen ska göras med minst den lägesnoggrannhet som kan uppnås med inbyggd GPS i en mobiltelefon eller läsplatta.

20.1 Fördjupad inventering av värdeelement. Lämpliga värdeelement i denna inventering är småvatten, kärr, bäckar, diken, stenmurar, grova gamla träd, hålträd och berghällar.

20.5 Fördjupad inventering av generella biotopskydd. Här ingår de biotoper som är listade i bilaga 1 till förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. och utgör biotopskyddsområden enligt 7 kap. 11 § (allé, källa, odlinsröse, pilevall, småvatten, stenmur, åkerholme).

20.11 Fördjupad inventering av invasiva främmande arter.

Förstudie

En NVI inleds med ett förarbete där inventeringsområdet och det omkringliggande landskapet studeras med hjälp av tillgänglig miljöinformation och andra relevanta underlag. I denna process genomsöks ett stort antal informationskällor efter upplysningar om platsens tidigare kända naturvärden och skyddade områden enligt 7 kap. miljöbalken. Relevant information om biologiska bevarandevärden och naturvårdsintressen brukar eftersökas genom i följande källor:

- SLU Artportalen (Artportalen 2025)
- Naturvårdsverkets Skyddad natur (Naturvårdsverket 2025).
- Skogens pärlor (Skogsstyrelsens 2025)
- Databasen TUVÅ. Ängs- och betesmarksinventeringen (Jordbruksverket 2025)
- SLU Elfiskeregistret (2025)
- Lantmäteriet, Mina kartor (2025).

Under projektets gång har en stor förstudie genomförts för en lång vägsträcka där inventeringsytorna i denna kompletterande NVI har ingått (Elg 2022).

Aktuella registreringar i Artportalen har gjorts i denna kompletterande NVI. Tidsperioden för utsöket i Artportalen avgränsades till åren 2000–2025. Från eventuella registreringar i Artportalen skapades artpunkter och lades in i GIS.

För att identifiera potentiella naturvärdesobjekt flygbildtolkades hela inventeringsområdet med hjälp av Lantmäteriets ortofoto.

Tidsperiod och utförande personal

Fältinventeringen utfördes den 2025-06-10. Förarbetet med eftersökning och granskning av miljöinformation och andra underlag samt tidigare artobservationer gjordes av Anna Dahlén. Naturvärdesbedömningen utfördes av Anna Dahlén. Rapporten har upprättats av Anna Dahlén och granskats av Kalle Edlund.

GIS och fältdatafångst

Fältdatafångst har gjorts med hjälp av ArcGIS fältapplikation Field maps i Iphone. Lägesnoggrannheten för denna enhet är vanligen cirka 5 meter.

Begränsningar och osäkerheter

En naturvärdesbiotop (objekt nr 7) har bedömts med preliminär klass 3. Våtmarken kan ha potential för groddjur vilket kan bekräftas genom en groddjursinventering under lämplig tid på året.

Leveransinformation

Koordinatsystem som har använts är SWEREF 99 13 30. GIS-skikt med naturvärdesbiotoper, artregistreringar och värdeelement från inventeringen har upprättats. Till GIS-skikten finns även tillhörande metadatablad med bland annat beskrivningar av attributdata. GIS-skikten har levererats till beställaren i geopackage-format i samband med leverans av rapport.

Kartor har tillverkats i ArcGIS pro version 3.4.0 .

Rapportering av artfynd i Artportalen omfattar de arter som påträffats under inventeringen och som använts som underlag för bedömning och avgränsning av naturvärdesbiotoper. Rådhuset Arkitekter AB rapporterar till Artportalen i samband med slutleverans av rapport och GIS-skikt.

3 Resultat

3.1 Allmän beskrivning av inventeringsområdet

Inventeringsområdets läge

Inventeringsområdet utgörs av 21 småtor inom 12 delområden längs en sträcka av E20 mellan Hasslerör och Vallsjön i Mariestads och Gullspångs kommuner. Det närliggande landskapet utgörs huvudsakligen av jordbruks- och skogsmark med inslag av vattendrag.

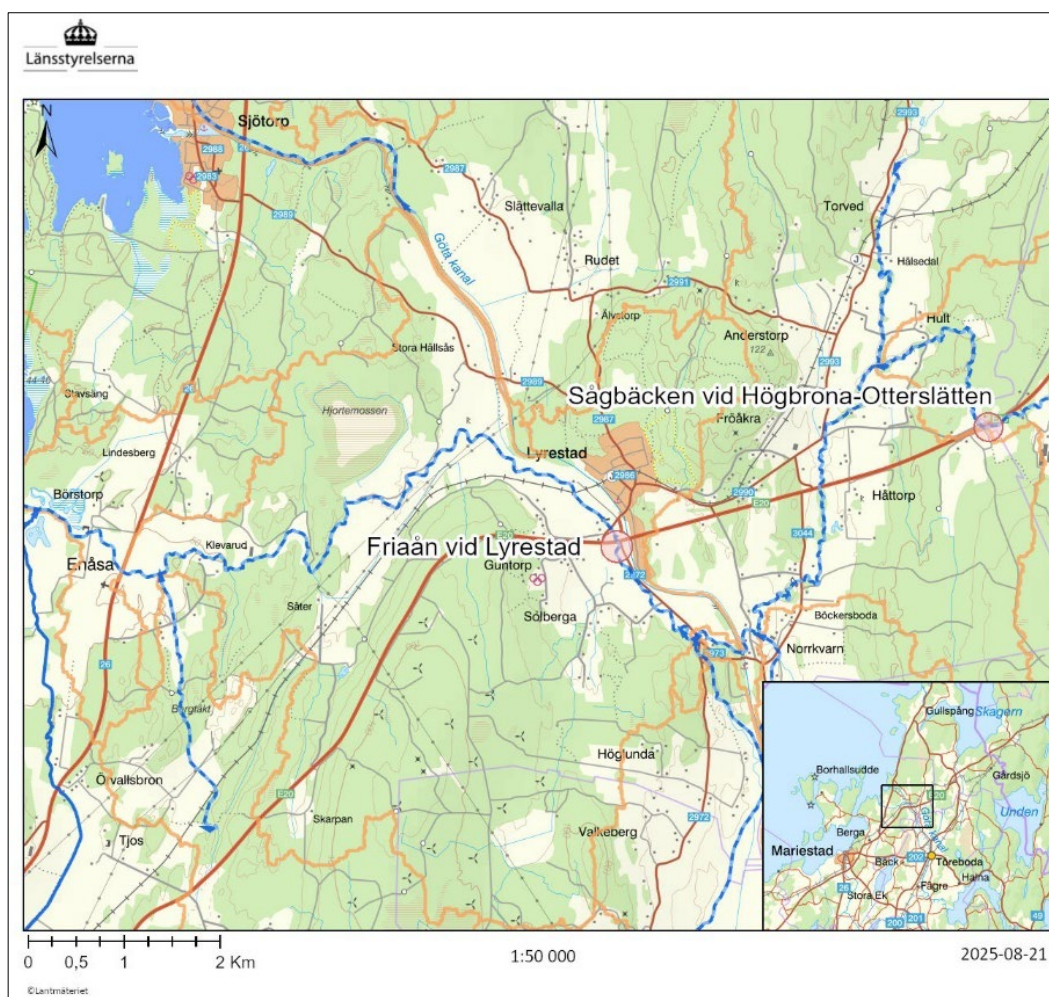
Beskrivning

Inventeringsområdet utgörs till största del av vägkanter och mindre ytor intill E20 vilka utgörs av jordbruks- och skogsmark, hyggen, igenväxningsmark, brynmiljöer, och mindre vattendrag.

Områden som saknar naturvärde i inventeringsområdet utgörs till största del av hårdgjorda ytor, artfattiga vägkanter, åkermark, yngre skogar och hyggen. Dessa områden saknar eller har liten betydelse för biologisk mångfald och bedöms i sitt nuvarande tillstånd inte bidra till mångfald inom arter, mellan arter eller ekosystem.

3.2 Sammanfattande redovisning av vattensystem

Utredningsytorna ingår i huvudavrinningsområde ytvatten Göta älv, 108. Kartan i figur 6 visar de två utredningsområdena som berör vattensystem inom två olika delavrinningsområden. Utredningsområdet vid Lyrestad ligger vid Friaån som ingår i delavrinningsområde Friaån WA16258096. Utredningsområdet vid Högbrona-Otterslätten omfattar Sågbäcken som ingår i Sågbäckens delavrinningsområde Sågbäcken WA72654527. Sågbäcken rinner ihop med Friaån vid Norrkvarn som i sin tur avrinner mot Vänern i Börstorpseven (figur 5).

Figur 5. Kartan visar de vattensystem som ingår i utredningsområdena för faunaåtgärder längs vägsträckan. Blå streckade linjer = vattendrag/vattenförekomster. Röda cirklar=Berörda utredningsområden och vattendrag: Lyrestad vid Friaån samt Högrbrona-Otterslätten vid Sågbäcken. Orangea linjer= gränser för delavrinningsområden.

3.3 Skyddad natur och övrig känd kunskap om området

Förarbetets informationssökning visar att det inom och angränsande till delområdena längs sträckan inte finns någon skyddad natur enligt 7 kap. miljöbalken eller naturvårdsavtal enligt Skogsstyrelsen.

Enligt Trafikverkets inventeringen av artrika vägkanter (år 2021) finns en sträcka klassificerad som artrik vägkant som berör delområdet vid Lindås (artrik vägkant, naturvärdesklass 3 – påtagligt naturvärde).

3.4 Redovisning av rödlistade och fridlysta arter kända sedan tidigare

Inom delområdena finns det mycket sparsamma fynd rapporterade i Artportalen. Färgginst (VU) och nattviol (ASF 8§) är rapporterade längs den artrika vägkanten i delområdet Lindås.

3.5 Resultat naturvärdesinventering

Naturvärdesbiotoper

Inom delområdena har sju naturvärdesbiotoper avgränsats (tabell 3 och bilaga 2). En detaljerad beskrivning av biotoperna med kartor finns i bilaga 1.

Tabell 3. Tabellen är en förteckning över avgränsade naturvärdesbiotoper inom de olika delområdena.

Objektsnummer	Naturtyp	Biotoptyp	Naturvärdesklass	Delområde
1	Skog och buskmark	Lövskog	3	Lyrestad
2	Antropogen terrester miljö	Vägren	4	Lindås
3	Naturlig gräsmark	Torr gräsmark	4	Hovmantorp-Backa
4	Vattendrag	Bäck	3	Högbrona-Otterslätten
5	Skog och buskmark	Strandskog	3	Högbrona-Otterslätten
6	Skog och buskmark	Strandskog	4	Högbrona-Otterslätten
7	Antropogen limnisk miljö	Anlagd våtmark	3	Gasstorp

Arter

3.5.1.1 Värdearter

Inom fyra avgränsade naturvärdesbiotoper har rödlistade och fridlysta arter registrerats (tabell 4). Det finns även en ask registrerad i delområde Bahult där ingen naturvärdesbiotop har avgränsats.

Tabell 4. Tabellen är en förteckning över observerade rödlistade och fridlysta arter inom avgränsade naturvärdesbiotoper.

Svenskt namn	Vetenskapligt namn	Rödlistekategori	Fridlysning	Delområden med förekomst	Objektsnummer naturvärdesbiotop
Ask	<i>Fraxinus excelsior</i>	EN	-	Lyrestad, Högbrona-Otterslätten	1,5
Skogsalm	<i>Ulmus glabra</i>	CR	-	Lyrestad	1
Svinrot	<i>Scorzonera humilis</i>	NT	-	Lindås, Hovmantorp-Backa	2,3
Grönvit nattviol	<i>Platanthera chlorantha</i>	LC	ASF §8	Hovmantorp-Backa	3

3.5.1.2 Invasiva främmande arter

Två invasiva arter har registrerats inom delområdena; blomsterlupin och kanadensiskt gullris med goda eller mycket goda förekomster. Ingen av arterna finns upptagna på EU:s förteckning men är nationellt klassificerade med mycket hög risk till invasivitet (Strand m.fl. 2018).

I Bilaga 1 finns kartor med varje delområde där invasiva arter finns markerade.

Blomsterlupin har registrerats inom följande delområden:

- Hjortmossen-Stenhagen
- Hovmantorp-Backa
- Hattorp
- Nolgården
- Bahult
- Laggåsen
- Tubberud

Kanadensiskt gullris har registrerats inom följande delområden:

- Nolgården
- Laggåsen

Värdeelement och generellt skyddade biotopskyddsområden

Inom inventeringsområdet registrerades fyra värdeelement, det vill säga element som är särskilt viktiga för inventeringsområdets naturvärde (tabell 5). Två av dessa utgör även generellt skyddade biotopskyddsområden. I Bilaga 1 finns kartor med varje delområde där värdeelement finns markerade.

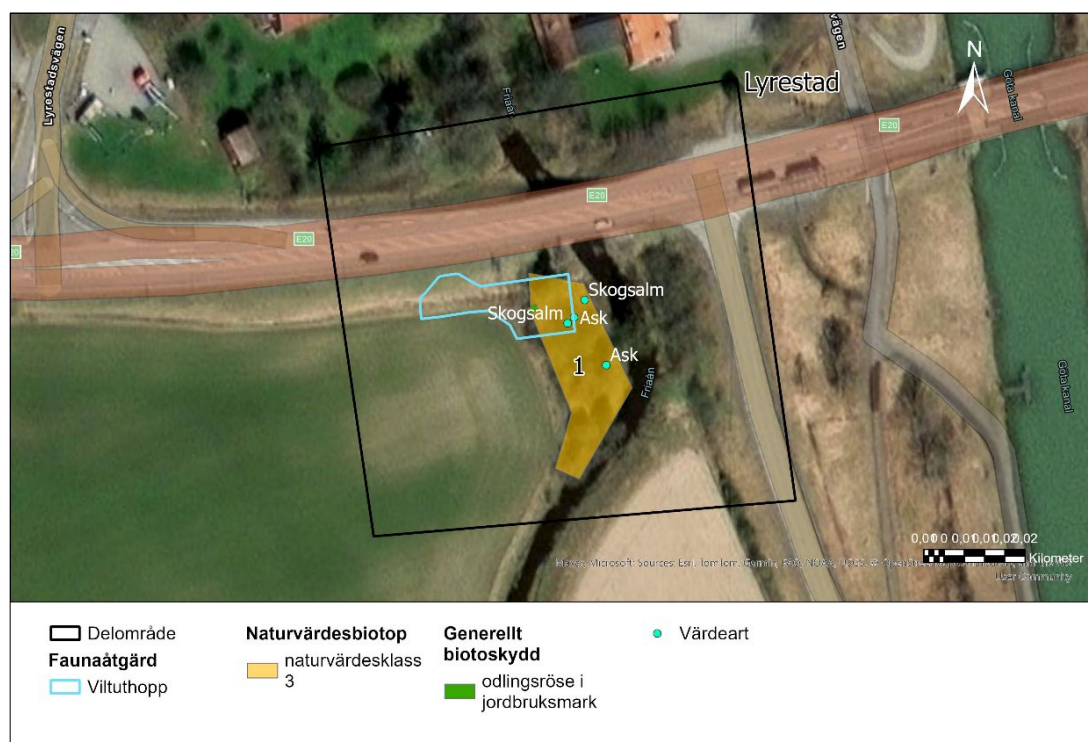
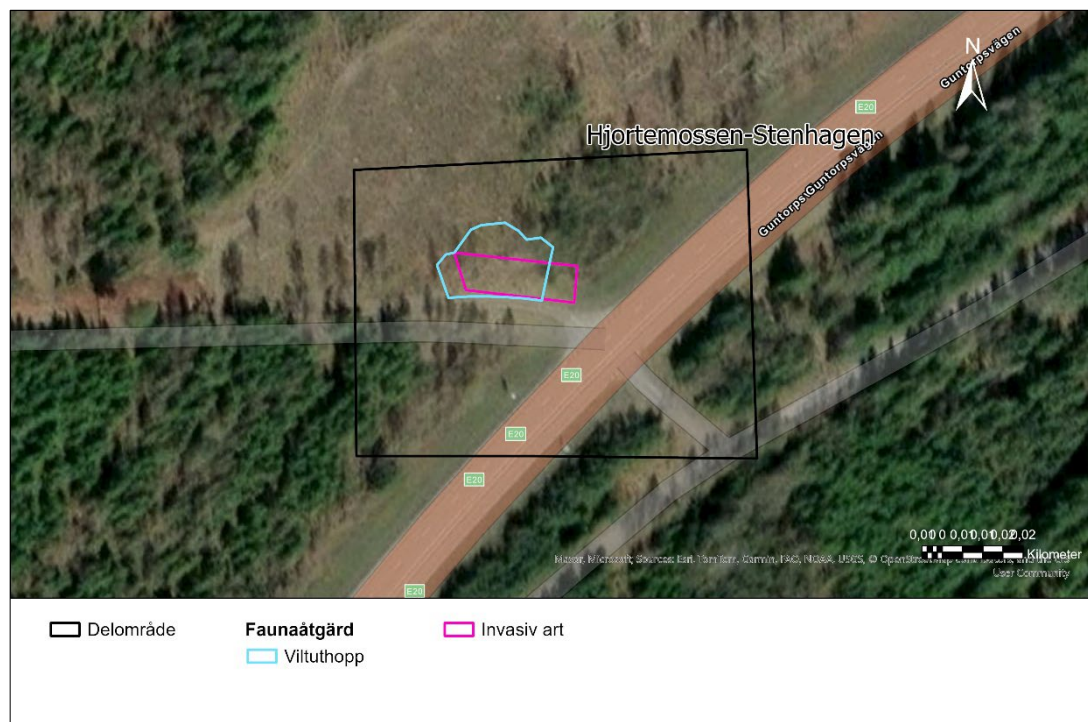
Tabell 5. Tabellen är en förteckning över registrerade värdeelement inom de olika delområdena. GB=generellt skyddade biotopskyddsområden.

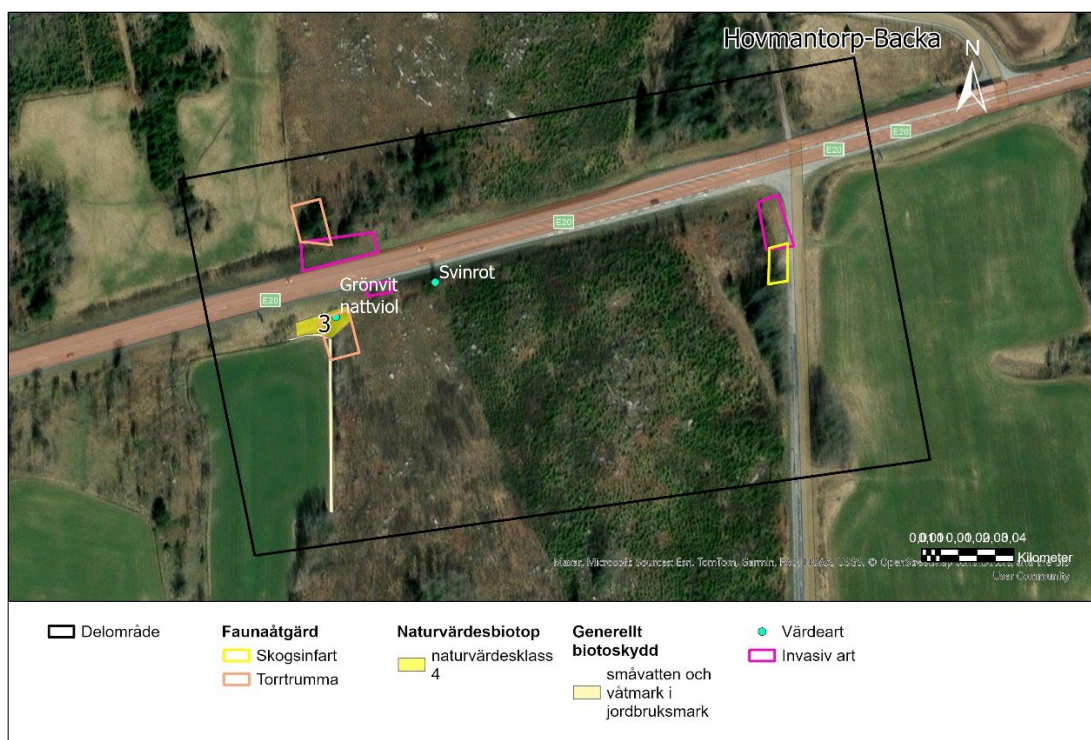
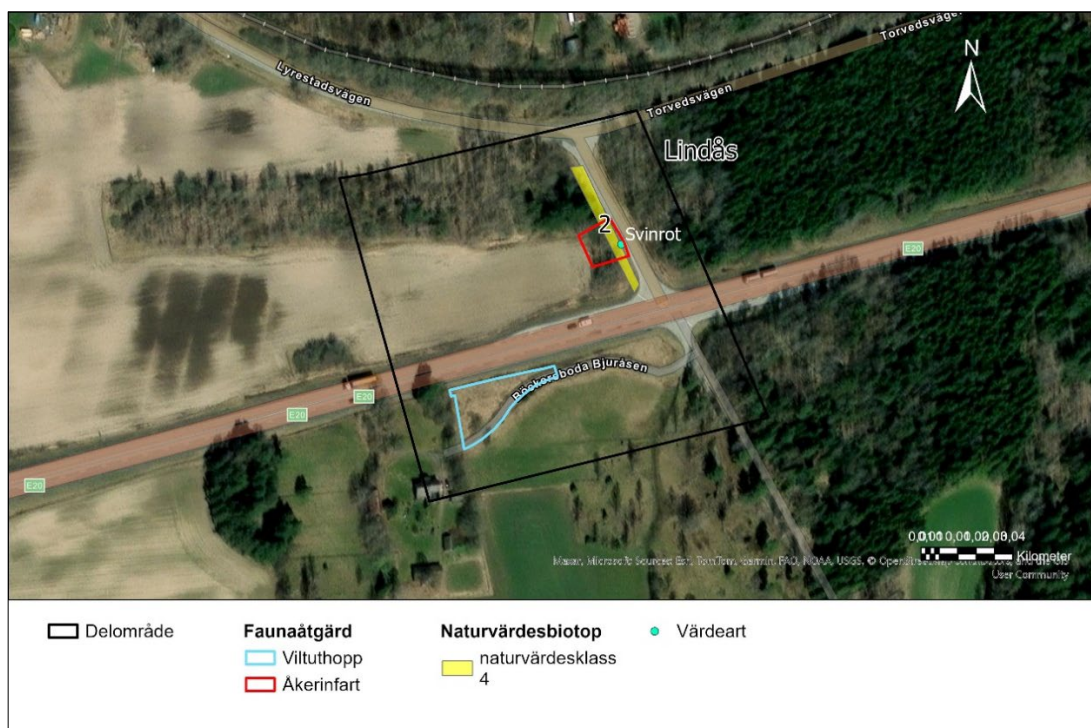
Typ av värdeelement	Lagkrav	Delområden med förekomst
Småvatten och våtmark i jordbruksmark	GB	Hovmantorp-Backa
Odlingsröse i jordbruksmark	GB	Lyrestad
Blommande träd	-	Bahult
Grovt träd	-	Tubberud

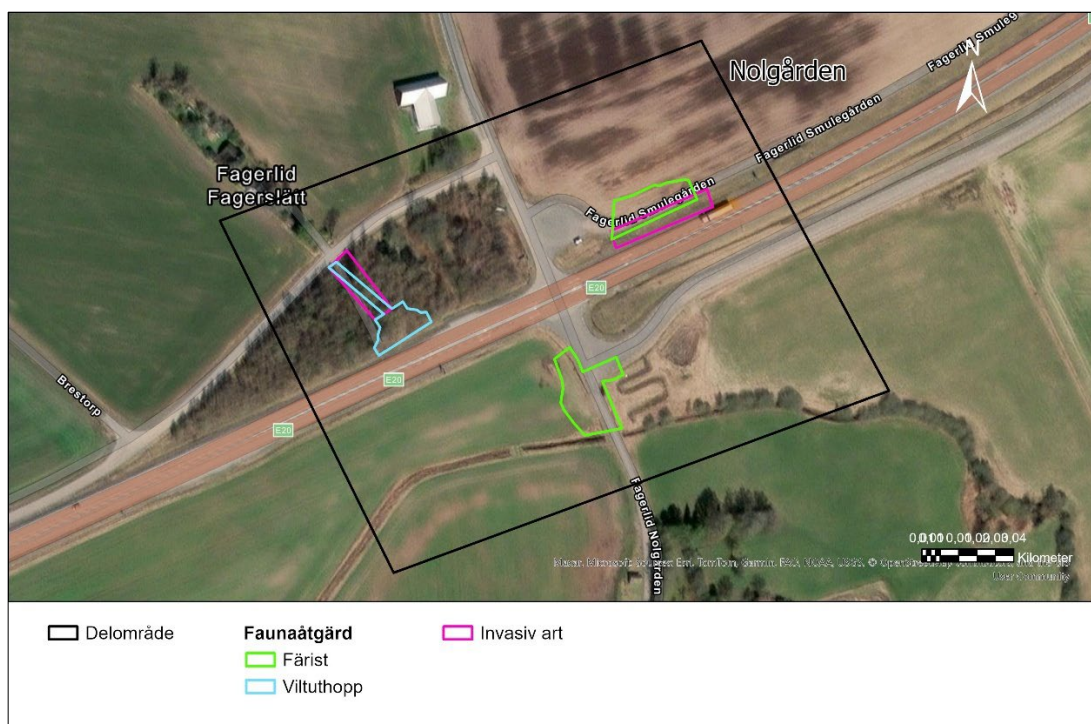
4 Referenser

- Elg, S. (2022). Förstudie naturvärden E20 Faunapassager Hasslerör-Vallsjön, Mariestad och Gullspång kommun, Västra Götalands län. Naturcentrum AB i PDF-rapport till Trafikverket. 44 sidor.
- Elg, S. (2023). Naturvärdesinventering E20 Faunapassager Hasslerör-Vallsjön, Mariestad och Gullspång kommun, Västra Götalands län. Naturcentrum AB i PDF-rapport till Trafikverket. 96 sidor.
- Jordbruksverket (2024). Databasen TUVÅ. URL: <https://etjanst.sjv.se/tuvaut/>.
- Lantmäteriet (2025).
<https://historiskakartor.lantmateriet.se/hk/viewer/internal/N106-44:3/4c4d535f4e3130362d34343a33/lms2/LMS/Stenkyrka%20socken%20N%C3%B6ts%C3%A4ter%20nr%201/Storskifte>
- Naturvårdsverket (2025a). <https://www.naturvardsverket.se/vagledning-och-stod/invasiva-frammande-arter/regler-inom-invasiva-arter/>
- Naturvårdsverket (2025b). Skyddad natur. Naturvårdsverket. URL: <https://skyddadnatur.naturvardsverket.se/>.
- Nitare N (2019). *Skyddsvärd skog - Naturvårdsarter och andra kriterier för naturvärdesbedömning*. Skogsstyrelsens förslag, Jönköping.
- SLU ArtDatabanken (2020). *Rödlistade arter i Sverige 2020*. ArtDatabanken SLU, Uppsala.
- SLU Artportalen (2025). Artdatabanken. Statens Lantbruksuniversitet. URL: <https://www.artportalen.se> [2025-06-01]
- SLU ArtDatabanken (2025). Artfakta. Statens Lantbruksuniversitet. URL: <https://artfakta.se/naturvard/taxon/amphibia-4000105>.
- SLU Elfiskeregistret (2025) <https://dvfisk.slu.se/rapport/sers> [2025-06-01]
- Skogsstyrelsen (2025). Skogens pärlor. Skogsstyrelsen. URL: <https://www.skogsstyrelsen.se/skogensparlor>
- Strand, M, Aronsson, M. & Svensson, M (2018), *Risiklasser och kriterier från rapporten "Klassificering av främmande arters effekter på biologiska mångfald i Sverige – ArtDatabankens risklista"*. Artfakta. SLU Artdatabanken
<https://metadata.artfakta.se/publiceringar/3>
- Svenska institutet för standarder, SIS. (2023a). SS 199000:2023, Naturvärdesinventering (NVI) – Kartläggning och värdering av biologisk mångfald — Krav och vägledning. Utgåva 2.
- Svenska institutet för standarder, SIS. (2023b). SIS/TS 199002:2023, Naturvärdesinventering (NVI) – Kartläggning och värdering av biologisk mångfald – Dataproduktspecifikation med lista för biotopbestämning. Utgåva 1.
- Vattenmyndigheterna, Länsstyrelserna och Havs- och vattenmyndigheten, 2025. Vatteninformationssystem Sverige (VISS). [2025-08-01]

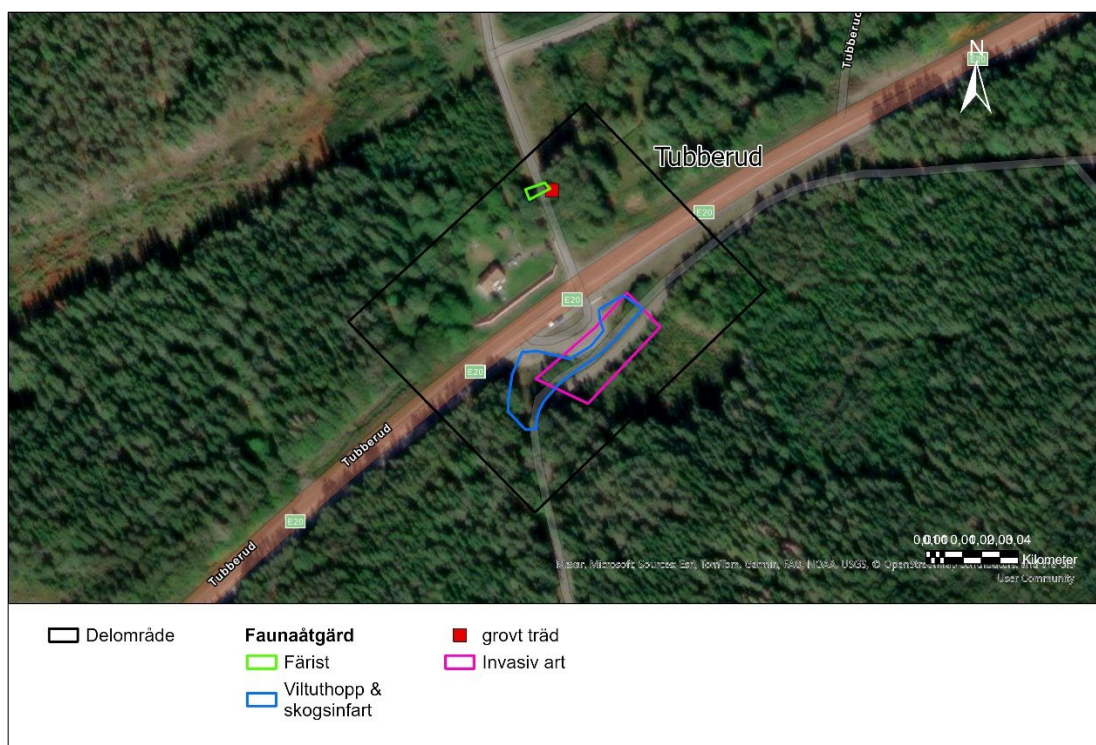
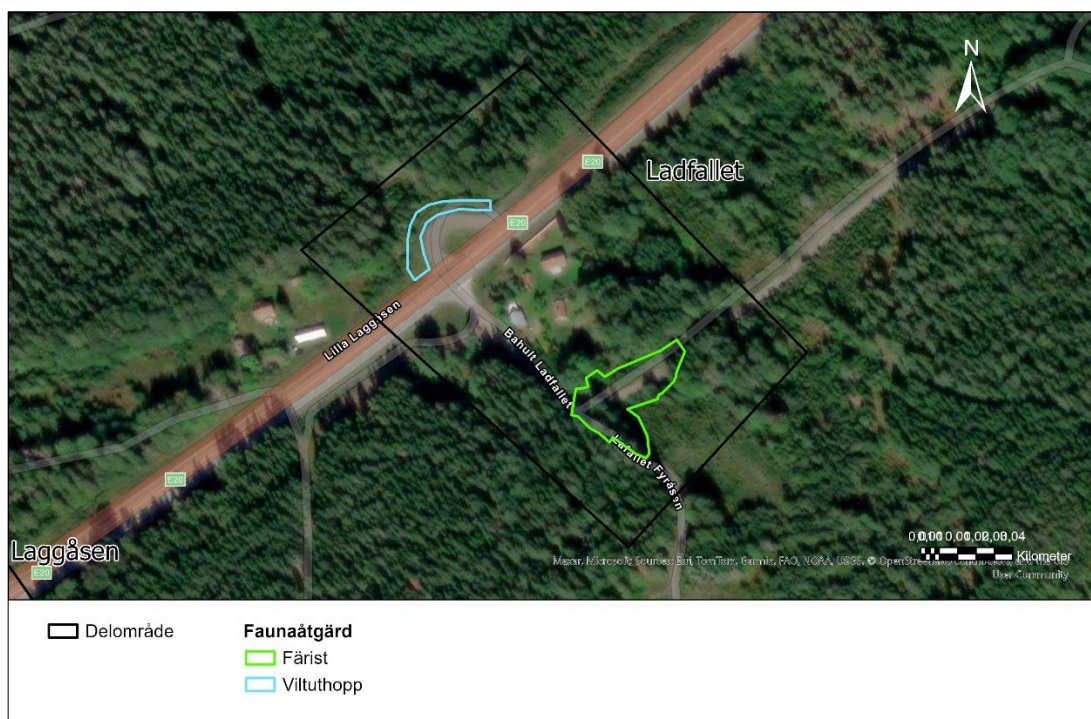
Bilaga 1 – Kartor med resultat per delområde

Bilaga 2 – Naturvärdesbiotoper

1	Datum	2025-06-10	Inventare	Anna Dahlén
	Naturtyp	Skog och buskmark	Biotoptyp	SK1 Lövskog
	Natura 2000-typ	Nej	NVI-klass	3
	Areal	0,08 ha	Objekt utanför inventeringsområdet	Ja, utanför ytan för viltutlopp
Karta objekt 1				
Objektsbeskrivning	Ett litet lövskogsområde vid vägen och Friaån på södra sidan E20. Skogen hänger ihop med åns miljö på norra sidan E20. Närmast väg E20 står enstaka granar, björkar och flera aspar. I skogen finns två klens skogsalmar varav den ena verkar sjuk (almsjuka). Här finns även två friska askar. För övrigt dominerar hägg, delvis mycket snårigt med sly av hägg. Här finns även enstaka klippar samt talrikt med liggande död ved. Marken är bitvis beskuggad och med magert växttäck. Markflora består bl. a av nejlikrot, flenört, hallon och träjon. Ett värdeelement (generellt biotopskydd) i form av ett stenröse finns i den nordvästra delen av skogen mot den öppna jordbruksmarken. Skogen har betydelse som livsmiljö för fåglar.			
Biotopvärde	Biotopens tillstånd: Mellan bra och dålig Biotopens sällsynthet: Mindre vanlig Biotopens funktion: Påtaglig ekologisk funktion Sammanlagt resulterar detta i ett påtagligt biotopvärde.			
Artvärde	Sparsam förekomst av värdearter med visst signalvärde gör att biotopen bedöms hysa ett visst artvärde			
Värdearter	Skogsalm (CR) – sparsam förekomst	Ask (EN) – sparsam förekomst	Invasiva främmande arter	Saknas

Miljöbild objekt 1

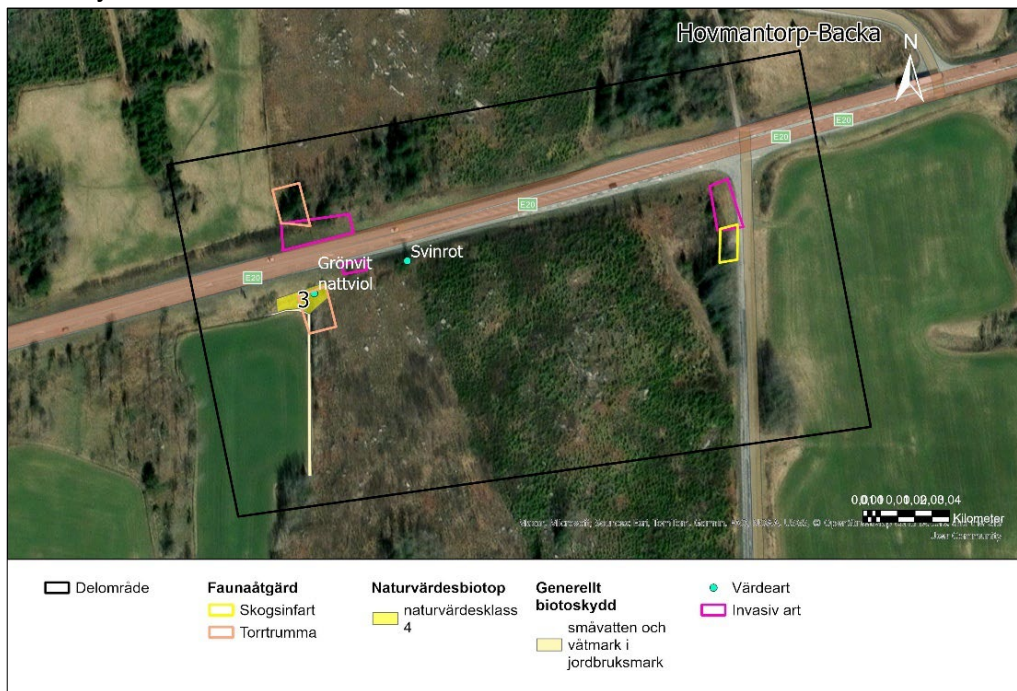
2	Datum	2025-06-10	Inventerare	Anna Dahlén
	Naturtyp	Antropogen terrester miljö	Biotoptyp	AT512 Vägren
	Natura 2000-typ	Nej	NVI-klass	4
	Längd	75 meter	Objekt utanför inventeringsområdet	Ja, utanför ytan för åkerinfart
Karta objekt 2				
 Delområde Faunaåtgärd Naturvärdesbiotop Värdeart Viltutthopp naturvärdesklass 4 Åkerinfart				
Objektsbeskrivning	Igenväxande utpekad artrik vägkant. Här finns talrikt med kvastfibbla, gökärt, liljekonvalj, smultron och skogsfräken. God förekomst av knylhavre. Knylhavre tränger ut blommande örter samt lågväxt vegetation (sen slåtter gynnar knylhavre) En stängel av svinrot registrerades. Här finns även sly av sälg, stenbär, midsommarblomster och fyrkantig johannesört. Vid Trafikverkets inventeringen av vägkanter 2021 gjordes följande observationer längs denna vägkant (dubbelsidig 230 m lång sträcka): blomsterlupin, bockrot, färgginst, grönvit nattviol, hundäxing, knylhavre, krusskräppa, kvastfibbla, liten blåklocka, strandråg, svinrot, vass och äkta johannesört. Vägkanten fick naturvärdesklass 3. Vid NVI 2023 bedömdes delen närmast väg E20 med naturvärdesklass 3. Grönvit nattviol har inte återfunnits vid årets naturvärdesinventering.			
Biotopvärde	Biotopens tillstånd: Mellan bra och dålig Biotopens sällsynthet: Mindre vanlig Biotopens funktion: Viss särskild ekologisk funktion Sammantaget resulterar detta i ett visst biotopvärde.			
Artvärde	Sparsam förekomst av värdearter med visst signalvärde gör att biotopen bedöms hysa ett visst artvärde.			
Värdearter	Svinrot (NT) – sparsam förekomst Artportalen: Färgginst (VU)(år 2024) Grönvit nattviol (ASF8§) (år 2016)	Invasiva främmande arter	Saknas	

Miljöbild objekt 2

3	Datum	2025-06-10	Inventerare	Anna Dahlén
	Naturtyp	Skog och buskmark	Biotoptyp	NG51 Torr gräsmark
	Natura 2000-typ	Nej	NVI-klass	4
	Areal	0,03 ha	Objekt utanför inventeringsområdet	Ja, utanför ytan för torrtrumma

Karta objekt 3

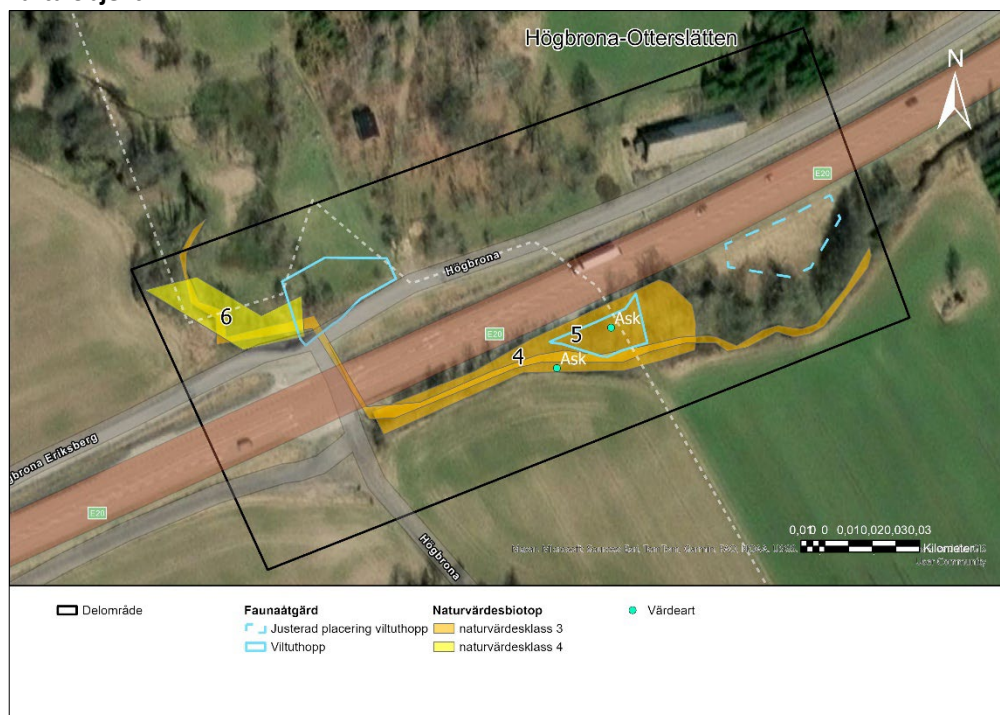
Objektsbeskrivning	En mindre torrbacke som sluttar svagt mot söder på insidan viltstängslet . Här växer gullris, talrikt med flockfibbla, talrikt med skogsklöver, enstaka grönvit nattviol, renfana, åkertistel, vitmåra, midsommarblomster, gökärt och gulvial. Utanför viltstängsel i vägslänt växer gråfibbla, skogsklöver och hundkex. Ett bestånd av blomsterlupin finns i vägslänten öster om biotopen.		
Biotopvärde	Biotopens tillstånd: Mellan bra och dålig Biotopens sällsynthet: Mindre vanlig Biotopens funktion: Viss särskild ekologisk funktion Sammantaget resulterar detta i ett visst biotopvärde.		
Artvärde	Sparsam förekomst av värdearter med visst signalvärde gör att biotopen bedöms hysa ett visst artvärde.		
Värdearter	Grönvit nattviol (ASF 85) – sparsam förekomst	Invasiva främmande arter	Blomsterlupin gränsande mot utredningsområdet.

Miljöbilder objekt 3

4	Datum	2025-06-10	Inventerare	Anna Dahlén
	Naturtyp	Vattendrag	Biotoptyp	VA13 bäck
	Natura 2000-typ	Nej	NVI-klass	3
	Längd	Ca 200 meter inom utredningsområdet	Objekt utanför inventeringsområdet	Ja, utanför ytan för viltuthopp

Karta objekt 4

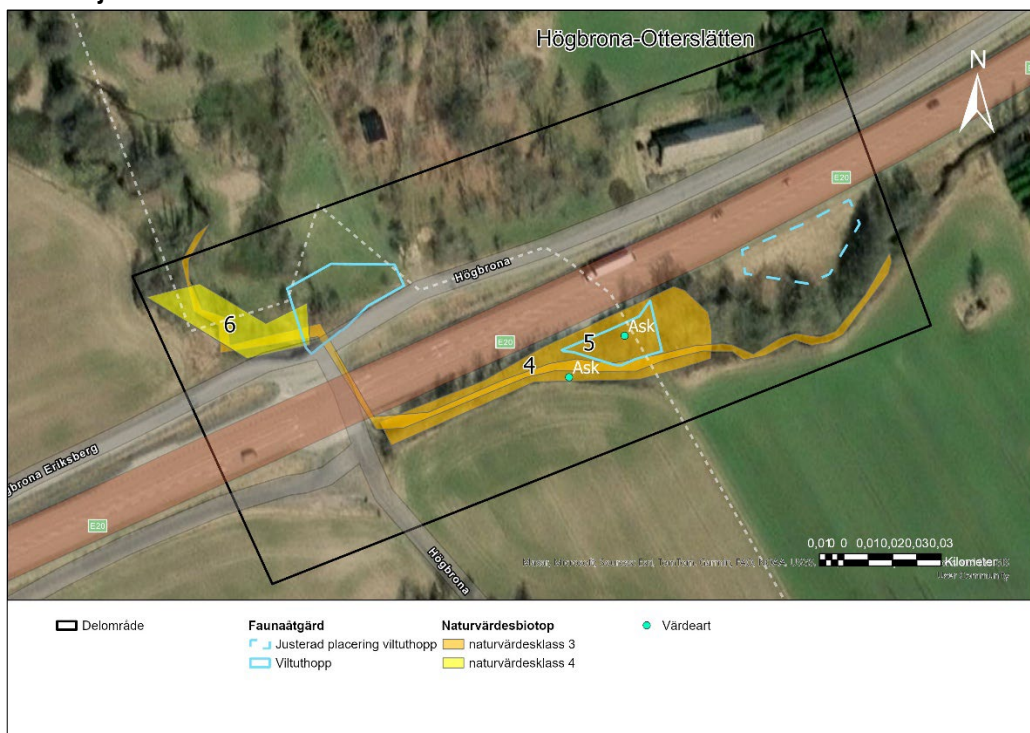
Objektsbeskrivning	Fin bäckfåra av Sågbäcken längs med E20. Sträckan är strömmande samt sten- och blockrik med grusbotten. Bäckfåran är beskuggad med klibbal, lönn, hägg, ask och rönn. Bäckens leds i en trumma under väg E20 och fortsätter på den norra sidan av E20 genom en beskuggad lövskog (biotop 6). Bäckens är upptagen som en vattenförekomst med dålig ekologisk status (VISS, Vatteninformationssystem i Sverige). Fynd av elritsa finns i Elfiskeregistret från år 2017 och 2018. <i>Viltuthoppets placering har justerats österut enligt kartan vilket gör att bäcken inte påverkas.</i>		
Biotopvärde	Biotopens tillstånd: Mellan bra och dålig Biotopens sällsynthet: Ovanlig biotop Biotopens funktion: Påtaglig ekologisk funktion Sammantaget resulterar detta i ett påtagligt biotopvärde.		
Artvärde	Biotopen är inte särskilt artrik vilket gör att den har lågt artvärde.		
Värdearter	Saknas	Invasiva främmande arter	Saknas

Miljöbild objekt 4

5	Datum	2025-06-10	Inventerare	Anna Dahlén
	Naturtyp	Skog och buskmark	Biotoptyp	SK411 Strandskog
	Natura 2000-typ	Nej	NVI-klass	3
	Areal	0,17 ha	Objekt utanför inventeringsområdet	Ja, utanför ytan för viltuthopp

Karta objekt 5

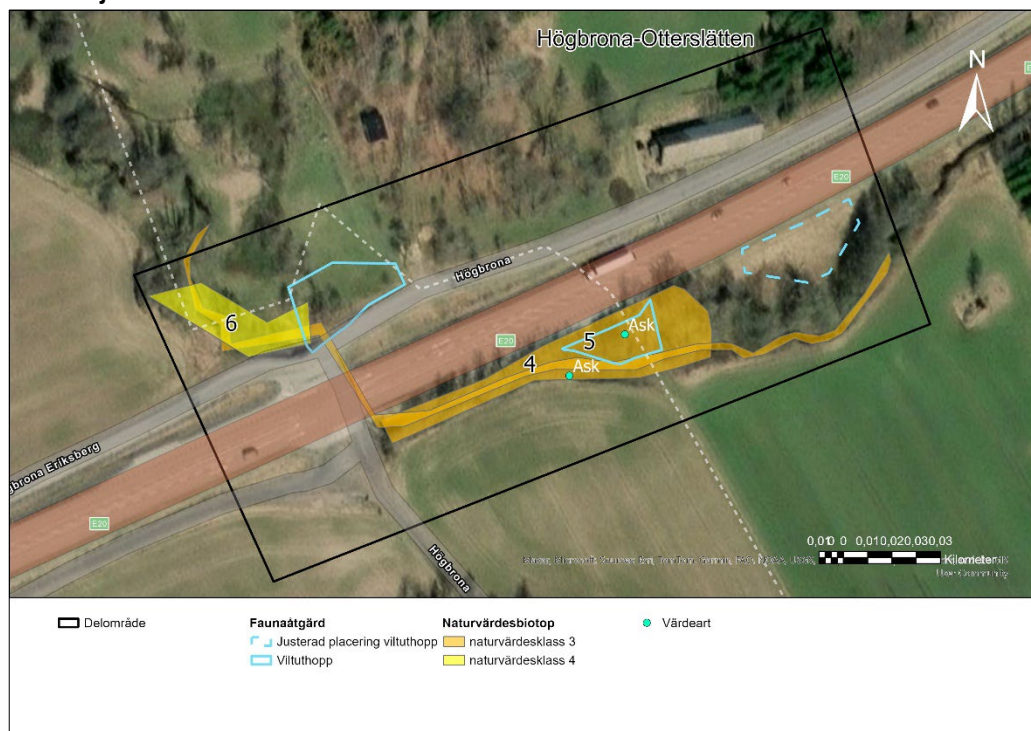
Objektsbeskrivning	Strandskog runt bäckfåran (Sågbäcken) med klibbal, lönn, rönn, hägg och ask. Två askar har observerats. Den ena med glest bladverk och 3 kläna stammar. Den andra är en grov ask på ca 65 cm i diameter inom utredningsytan. I den västra delen av naturvärdesbiotopen finns knäckepil, salix, asp och björk. Skogen är avverkad öster om biotopens slut. Marken beskuggad och magert med växtlighet, delvis täckt av vitsippor. Här finns även flädervänderot, skogssäv, skogsfräken, majbräken, lundgröe, strandlysing, hästhov och nejlikrot. Fin grusig bäckfåra med strömmande vatten samt sten- och blockrikt. <i>Viltuthoppets placering har justerats österut enligt kartan inom område utan naturvärdesklass. Ytan utgörs av gräsmark och avverkad trädridå.</i>		
Biotopvärde	Biotopens tillstånd: Bra tillstånd Biotopens sällsynthet: Ovanlig Biotopens funktion: Påtaglig ekologisk funktion Sammantaget resulterar detta i ett påtagligt biotopvärde.		
Artvärde	Sparsam förekomst av värdearter med visst signalvärde gör att biotopen bedöms hysa ett visst artvärde.		
Värdearter	Ask (EN)	Invasiva främmande arter	Saknas

Miljöbilder objekt 5

6	Datum	2025-06-10	Inventerare	Anna Dahlén
	Naturtyp	Skog och buskmark	Biotoptyp	SK411 Strandskog
	Natura 2000-typ	Nej	NVI-klass	4
	Areal	0,07 ha	Objekt utanför inventeringsområdet	Ja, utanför ytan för viltuthopp

Karta objekt 6

Objektsbeskrivning	Sågbäckens förlängning på norra sidan E20 med strandskog bestående till stora delar knäckepl, hägg och klippal. I strandkanten växer flädervänderot, skogssäv, älggräs och brännässla.		
Biotopvärde	Biotopens tillstånd: Mellan bra och dålig Biotopens sällsynthet: Mindre vanlig Biotopens funktion: Viss särskild ekologisk funktion Sammantaget resulterar detta i ett visst biotopvärde.		
Artvärde	Biotopen är inte särskilt artrik vilket gör att den har lågt artvärde.		
Värdearter	Saknas	Invasiva främmande arter	Saknas

Miljöbilder objekt 6

7	Datum	2025-06-10	Inventerare	Anna Dahlén
	Naturtyp	Antropogen limnisk miljö	Biotoptyp	AL124 Anlagd våtmark
	Natura 2000-typ	Nej	NVI-klass	Preliminär 3
	Areal	0,12 ha	Objekt utanför inventeringsområdet	Ja, utanför ytan för viltuthopp

Karta objekt 7

Objektsbeskrivning	Anlagd vegetationstät våtmark på nordvästra sidan väg E20. Våtmarken kantas av salix och klibbal. Några buskar och träd står även mitt i våtmarken. Vegetationen i vattnet domineras av smalkavedun, kärrfräken och flaskstarr. Här växer även sjösäv, vattenklöver och knapptåg. Delar av våtmarken har öppna vattenspeglar. Våtmarken kan ha potential som lekmiljö för groddjur, därav är bedömningen av klass preliminär. Dammen kan även ha potential för trollsländor och för övrigt utgör vattenmiljön ett viktigt inslag i det omgivande landskapet. Byggandet av viltuthoppet bedöms inte påverka våtmarken och därmed behöver inte förekomst av groddjur undersökas vidare.		
Biotopvärde	Biotopens tillstånd: Mellan bra och dålig Biotopens sällsynthet: Ovanlig Biotopens funktion: Påtaglig ekologisk funktion Sammantaget resulterar detta i ett påtagligt biotopvärde.		
Artvärde	Potential för groddjur vilket sammantaget gör att biotopen bedöms hysa ett visst artvärde.		
Värdearter	Saknas	Invasiva främmande arter	Saknas

Miljöbild objekt 7

